

Verohallinto
PL 325
00052 VERO

Lausunto

EDUSKUNTA
Liikenne- ja viestintävaliokunta

15.11.2016

Viite / Diaarinumero
HE 161/2016 vp

Liikennekaari, taksiliiketoiminta ja harmaa talous

Hallituksen esityksessä HE 161/2016 vp ehdotetaan liikennekaari – nimisen lain säätämistä. Esityksen tarkoituksena olisi luoda edellytykset teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla.

Verohallinnossa on ollut vuoden 2015 lopusta lähtien käynnissä luvanvaraisen taksiliikenteen harjoittajiin kohdistuva Taksien verovalvonta – projekti. Projektin puitteissa tehdyt verotarkastukset on kohdistettu pääosin riskiperusteisesti ja niissä on hyödynnetty tilaus- ja maksuvälitysjärjestelmien tuottamia vertailutietoja. Koska valvontaa on kohdistettu pääosin kaikkein riskisimpiin toimijoihin, tulokset eivät anna kuvaa koko toimialan verotuksellisesta käyttäytymisestä.

Taksitoimialalla on Suomessa noin 8.000 yritystä. Valvontaprojektin aikana loka-kuun 2016 loppuun mennessä näistä on tarkastettu 183 yritystä. Tyypillisen taksirytyksen liikevaihto on noin 100.000 € - 150.000 € vuodessa. Verotarkastusten perusteella tehdyt veronlisäysesitykset ovat olleet yhteensä noin 1.800.000 € (keskimäärin noin 10.000 € [veron määrä] / verotarkastus).

Rikosilmoitusharkintaan on projektin puitteissa edennyt 54 tapausta (noin 30 % tarkastetuista tapauksista). Lisäksi on muita tapauksia, joissa on ilmennyt harmaan talouden tunnusmerkkejä, mutta jotka eivät ole ylittäneet rikosilmoitusharkintakynnystä. Tyypillisessä harmaan talouden tapauksessa osa käteismyynnistä on puuttunut yrityksen kirjanpidosta.

Taksamittari on taksiauton kassakone (säätelyä mm. mittauslaitedirektiivissä ja ajoneuvolaissa). Verohallinnon ohjeistuksen mukaan mittarin tuottamat raportit tulee liittää osaksi kirjanpitoaineistoa. Tapauksissa, jotka ovat edenneet rikosilmoitusharkintaan, puutteita mittariraporttien liittämisessä kirjanpitoon on ilmennyt noin 80 % tapauksista. Tapauksissa, jotka eivät ole edenneet rikosilmoitusharkintaan, vastaavia puutteita on ilmennyt noin 35 % tapauksista. Näin ollen voidaan todeta, että puutteet mittarin tuottaman aineiston hyödyntämisessä kielivät harmaasta taloudesta.

Verohallinnon näkemykset perustuvat harmaan talouden torjuntaan. Keskeisimpiä huomioitavia seikkoja ovat:

- Verohallinnolla ei ole mahdollisuuksia valvoa mittareiden tuottaman hinnan tai ajomatkan oikeellisuutta, vaan ainoastaan mittaridatan vastaavuutta Verohallinnolle ilmoitettuihin tietoihin.
- Toimivan valvonnan edellytyksenä on, että kaikesta harjoitetusta taksiliiketoiminnasta jää lokijälki (kaikista taksiauton ajoista sekä niihin liittyvistä maksuista, riippumatta maksutavasta).
- Taksamittarin olemassaolo ei ole itsessään tae siitä, että sen tuottama tieto saatetaan verotuksen perusteeksi. Olisi tarpeen selvittää mahdollisuudet nykyistä laajempien ja yhtenäisempien vertailutietojen käyttöön Ruotsin mallin mukaisesti (Redovisningscentraler för taxitrafik). Ajotietojen sähköinen raportointimenettely ja siihen liittyvä tietovarasto mahdollistaisivat valvonnan automatisointiasteen nostamisen, tehostaisivat harmaan talouden torjuntaa nostamalla kiinnijäämisriskiä sekä edistäisivät kilpailuneutraliteetin toteutumista toimialalla.

Tarkastuspäällikkö Onni Kulla